

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum scientia dei sit vniuersalis an particularis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

intelligat, ergo similiter non oportet rem habere actu esse existentie ad hoc quod secundum tale esse intelligatur, quantum oportet intellectum esse in actuali existentia ad hoc quod intelligat.

12. Quod etiam patet secundum ex alio, quia cognita causa singulari sufficiente & necessaria cognoscitur effectus infallibiliter secundum rationem suam singularitatis, & hoc patet ex. 1. Physic. ubi dicitur quod effectus communis requirit causam communem, & particularis particularem, propter quod sicut cognita causa vniuersali & necessaria cognoscitur effectus secundum rationem suam vniuersalitatis, sic cognita causa singulari et necessaria cognoscitur effectus secundum rationem suam singularitatis, sed intellectus creatus noster & angelicus cognoscit aliquas causas singulares & necessarias & sufficientes respectu aliquorum effectuum futurorum, ergo intellectus noster & angelicus cognoscit tales effectus futuros, secundum rationem suam singularitatis antequam determinetur per esse actuale. Maior patet, sed minor declaratur, quia tam homo quam angelus cognoscit motum cæli secundum rationem suam singularitatis ex quo tanquam à causa singulari & sufficiente & necessaria sequitur ortus & occasus solis super hemispherium nostrum, & eclipsis Lunæ tali vel tali tempore, ergo per talem causam præcognoscuntur tales effectus secundum rationem suam singularitatis antequam determinetur in rerum natura per esse actuale. Et hoc etiam quilibet experitur in se sine alia ratione.

13. Item operationes sunt singularium secundum esse suam singularitatis, sed tam homo quam angelus præcognoscit quædam quæ agere proponit, ergo præcognoscit ea secundum rationem suam singularitatis, & tamen nondum habent esse actuale, quare &c. Non est igitur verum quod singularia non possunt cognosci secundum rationem suam singularitatis antequam determinentur per esse actuale ab intellectu creato, dato quod eius natura distet à suo esse, & per cõse quens non potest concludi de Deo quod cognoscit res secundum suam singularitatem antequam sint per hoc quod eius esse non sit aliud ab eius essentia. Nec video quare esse distans sit sufficiens ratio quod intelligere sit indeterminatum, ita quod requiratur in re intellecta determinationem secundum esse actuale, nec ipsi probant, & ideo ea facilitate potest negari sicut aliter. Nec esse distans tollit ab eo, quod non habeat omnem rationem essendi, sicut calorem ignis esse distans à natura ignis non tollit à calore ignis quin cõtineat virtualiter omnem rationem caloris, & quicquid sit de hoc, tamen quod esse sit indistans ab essentia non dat ei quod in eo sit omnis ratio essendi, si enim esse non receptum in natura distans, ex hoc habet rationem omnis esse, per eandem rationem forma non recepta in natura distans habet ex hoc rationem omnis formæ, hoc autem est falsum, quia intelligentia sunt formæ non recepte in natura distans, & tamen nulla intelligentia cõtinet in se virtutem omnis formæ, quia nulla potest aliam producere, nec animam nec aliquam formam saltem immediate, quare prædictus modus non videtur verus.

14. Dicendum ergo quod circa cognitionem singularium à Deo (quia de nobis non agitur nunc) non potest facere difficultatem nisi vel singularitas quæ omnibus est communis, vel materialitas quæ est solus in generabilibus & corruptibilibus, vel futuritio quæ est in his quæ nondum producta sunt, vel contingentia quæ solum est in his quæ dependet ex causis impeditibilibus. De futuritio & contingentia nihil ad hanc quæstionem, quia inferius dicitur de hoc, sed tantum de singularitate & materialitate. Singularitas vero non impedit quin aliquid intelligatur à deo cum ipse per se & primo intelligat essentiam suam quæ est quædam singularitas. Nec materialitas cum ipse intelligat quidditates rerum sensibilium in quibus includitur materia, ergo nec singularis materialitas vel materialis singularitas impedit aliquo modo quin aliquod materiale & singulare intelligatur à Deo. Ratio autem huius est illa quæ tacta est in prima opinione, quia essentia diuina est sufficiens ratio representandi quamlibet rem secundum omnem eius conditionem, & hoc habet ex perfectione suæ virtutis secundum quam continet vniuersaliter omnem rem & producere potest. Et hæc est via Dionysii, 7. cap. de di-

uinis nominibus, ubi dicit quod Deus cognoscit res quomodo rebus esse tradidit, unde si aliquid est in rebus non cognitum ab eo, oportet quod circa illud vacet diuina operatio, id est, quod non sit operatum ab ipso.

15. AD PRIMVM argumentum dicendum est quod licet cognitio Dei qua cognoscit se & omnia alia sit vna secundum rem, est tamen plures secundum rationem in quantum tendit in plura obiecta, & sic fortitur plura nomina, quia in quantum cognitio dei tendit in quidditatem suam essentiam vel alterius rei, vocatur simplex intelligentia, in quantum autem tendit in essentiam suam attribuendo sibi causalitatem rerum, puta cum cognoscit se esse causam rerum potest vocari intellectus seu cognitio principiorum, quia causalitas sua est aliis rebus ratio essendi & cognoscendi, in quantum autem ex cognitione suæ causalitatis tendit in cognitionem aliarum rerum & proprietatum eis conuenientium secundum rationem earum generale vel specificam dicitur scientia vel scire quod est rem per causam cognoscere, in quantum autem tendit in cognitionem singularium secundum rationem suam singularitatis est quali cognitio sensitua siue experimentalis quæ in nobis non dicitur scientifica cognitio. Cum ergo dicitur quod omnis Dei cognitio est scientifica, Dicendum est quod licet cognitio Dei quæ est vna sit scientifica, non tamen respectu omnium, quia non respectu sui ipsius nec respectu singularium.

16. Ad secundum dicendum est quod Boetius loquitur de nobis in quibus cognitio sensitua est solum singularium & nullo modo vniuersalium. Cognitio autem intellectiua tanquam perfectior est tam singularium quam vniuersalium, & multo magis cognitio intellectiua Dei propter suam perfectionem est non solum vniuersalium, sed etiam singularium, quia cognitio Dei includit perfectionem omnium.

QUESTIO QVARTA.

Vtrum scientia Dei sit vniuersalis, an particularis.

Tho. 1. q. 14. ar. 1. ad tertium.

Quartò quæritur, vtrum scientia Dei sit vniuersalis an particularis. Et videtur quod sit vniuersalis, quia scientia quæ est per causam vniuersalem est vniuersalis, sed scientia Dei est per causam vniuersalem ut dictum est in præcedente quæstione, ergo est vniuersalis.

2. Item illa scientia est vniuersalior quæ ad plura se extendit, sed scientia Dei se extendit ad omnia, ergo est vniuersalissima.

3. IN CONTRARIVM est, quia cognitio rerum secundum proprias rationes específicas & singulares est particularis, sed talis cognitio est quam Deus habet de rebus (ut visum fuit) ergo &c.

4. RESPONSIO. De scientia Dei possumus loqui dupliciter. Vno modo, prout est quædam res informans diuinum intellectum secundum nostrum modum intelligendi. Alio modo, prout comparatur ad obiectum. Primo modo loquendo de scientia, nulla scientia est vniuersalis, sed est quoddam singularis, quia quicquid existit singulariter existit, siue existat per se siue in alio siue in re extra siue in anima subiectiue, sicut & anima est quoddam singularis. Vniuersalia enim solum sunt in intellectu obiectiue, nisi quam autem subiectiue secundum rationem suam vniuersalitatis, & sic scientia Dei non est vniuersalis, sed est quædam singularitas sicut & essentia diuina. Alio modo potest considerari scientia, prout comparatur ad scibile vel ad obiectum, & sic dicitur scientia vniuersalis vel particularis, quia est de vniuersali vel particulari obiecto. Huc supposito dicunt quidam quod scientia nostra potest esse vniuersalis vel particularis, sed scientia Dei nec est vniuersalis nec particularis, quod probatur sic, habitus sumit rationem & denominationem ab obiectis non quibuscunque, sed principalibus. Principale autem obiectum intellectus nostri est quidditatis materialis cui conuenit esse vniuersale vel particulare secundum aliam & aliam rationem, & ideo cognitio nostra ut tendit in eam secundum rationem vniuersalis vel particularis dicitur vniuersalis vel particularis, sed obiectum principale intellectus diuini est sua essentia quæ non est vniuersalis (cum non pluralificetur in suis suppositis) nec particularis, quia est quid com-

d. 3. q. 3.

Potius scilicet q. 11. 15.